

V L A A M S   P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

11 februari 2003

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**– van mevrouw Hilde Claes, mevrouw Anne-Marie Baeke, mevrouw Claudine De Schepper,
mevrouw Ria Van Den Heuvel en de heer Jan Roegiers –**

betreffende de veroordeling tot de doodstraf door steniging van Amina Lawal in Nigeria

VERSLAG

**namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden
uitgebracht door de heer Patrick Hostekint**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Luc Van den Brande.

Vaste leden :

de heren Freddy Sarens, Walter Vandenbossche, Luc Van den Brande, Johan Weys ;

de heren Louis Bril, Peter Gysbrechts, André Moreau, Stefaan Platteau ;

de heren Karim Van Overmeire, Christian Verougstraete, Miel Verrijken ;

de heren Peter De Ridder, Patrick Hostekint ;

de heer Frans Ramon ;

de heer Etienne Van Vaerenbergh.

Plaatsvervangers :

mevrouw Brigitte Grouwels, de heer Erik Matthijs, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heer Jef Van Looy ;

de heren Julien Demeulenaere, Didier Ramoudt, Marc van den Abeelen, Paul Wille ;

mevrouw Hilde De Lobel, de heren Pieter Huybrechts, Luk Van Nieuwenhuysen ;

de heren Marcel Logist, Jacques Timmermans ;

de heer Eloi Glorieux ;

de heer Jan Roegiers.

Zie :

1441 (2002-2003)

– Nr. 1 : Voorstel van resolutie

– Nr. 2 : Amendement

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden nam het voorstel van resolutie betreffende de veroordeling tot de doodstraf door steniging van Amina Lawal in Nigeria in behandeling op 4 februari 2003.

Dit voorstel van resolutie werd toegelicht door mevrouw Hilde Claes en uitvoerig besproken. De Commissie keurde het voorstel van resolutie unaniem met 13 stemmen goed.

I. Toelichting door mevrouw Hilde Claes, hoofdindieners

Mevrouw Hilde Claes verklaart dat de veroordeling ter dood door steniging van de dertigjarige Nigeriaanse vrouw Amina Lawal de aanleiding is van dit voorstel van resolutie. De reden van de veroordeling is het onderhouden van een buitenechtelijke of overspelige relatie en het buitenechtelijk kind dat hieruit voortkwam.

Naar procedure toe gaat het over een doodvonnis dat uitgesproken werd door een "sharia-rechtbank" in het afgelegen dorpje Bakori in de deelstaat Katsina in het noorden van Nigeria. Het vonnis werd uitgesproken op basis van een lokale islamitische wetgeving. Er werd hoger beroep aangetekend tegen dat doodvonnis maar het vonnis werd in graad van beroep bevestigd. De bewuste streek waar dit alles zich afspeelt, betreft het noorden van Nigeria waar men een meerderheid van moslimbevolking heeft en waar twee jaar geleden een nieuw wetboek van strafrecht werd uitgevaardigd gebaseerd op de sharia. Het gaat om zeer strenge moslimwetten die de doodstraf uitspreken voor een aantal misdrijven (o.a. overspel). Daarnaast voorziet men in een aantal wrede, onmenselijke en vernederende straffen zoals zweepslagen, amputatie en dood d.m.v. steniging.

De hoofdindieners benadrukt dat de veroordeling van Amina Lawal geen alleenstaand geval is. Er zijn nog andere gelijkaardige dossiers. Zo werd recent op 26 augustus 2002 door een Sharia-hoogge-rechtshof een jong koppel veroordeeld tot de dood door steniging omwille van overspel.

Verder zijn er zoals men in de pers kon lezen, ook nog andere gevallen bekend waar telkens de doodstraf d.m.v. steniging op grond van de sharia werd uitgesproken.

Het gevolg van dit alles is dat ongetwijfeld de spanningen tussen moslims en christenen toegenomen zijn. Cijfers spreken van meer dan 3.000 doden. Pogingen om de verschillende etnische en religieuze groeperingen te verzoenen, zijn steeds tot mislukken gedoemd, precies omdat deze vonnissen van de shariarechtbanken een uitholling van de burgervrijheden betekenen en een aantasting zijn van de mensenrechten.

De federale regering van Nigeria is nochtans van oordeel dat de toepassing van de sharia in strafzaken niet grondwettelijk is. Dit betekent dat men de ongrondwettelijkheid van de toepassing van de shariawetten erkent. Maar men durft daartegen niets concreet te ondernemen. Er is wel een brief aan de gouverneurs van de noordelijke deelstaten gestuurd waarin de regering laat weten dat de toepassing van de sharia de grondwet schendt en dat de regering zich op het standpunt stelt dat de sharia onrechtvaardig is voor de vrouw en dat de doodstraf wegens overspel een schending van de mensenrechten betekent.

Tal van mensenrechtenorganisaties hebben ondertussen gereageerd en de veroordeling van Amina Lawal met klem verworpen: Human Rights Watch en de Amerikaanse vrouwenorganisatie National Organisation for Women hebben gereageerd. Ook Amnesty International heeft ruchtbaarheid gegeven aan deze schendingen van mensenrechten in Nigeria. Zo was er een petitie-actie voor Safiya Husseini: eveneens ter dood veroordeeld door steniging, doch in beroep door een shariarechtbank vrijgesproken. Ook voor Amina Lawal is er een petitie ondernomen.

Mevrouw Hilde Claes is van oordeel dat de toepassing van de doodstraf een schending betekent van de internationale mensenrechtenovereenkomsten met inbegrip van een aantal verdragen: er is het verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie jegens vrouwen, er is het verdrag tot uitbanning van foltering en andere wrede onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing en het internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten.

Hetzelfde lid stelt vast dat het opvallend is dat die landen die de shariawetgeving toepassen, daarbij bijkomend regels uitvaardigen die discriminerend zijn voor vrouwen. Zo moeten vrouwen 's nachts thuisblijven, vrouwen moeten gescheiden openbaar vervoer gebruiken en hebben geen gelijke erfrechten. Dit betekent dat in tal van landen er steeds ernstiger gevolgen zijn voor de burgerrechten en de eerbiediging van de mensenrechten. Straffen als

steniging, geseling of amputatie zijn handelingen die naar internationale mensenrechtenmaatstaven als wreed, onmenselijk en vernederend moeten beschouwd worden. Iedere vorm van religieuze onverdraagzaamheid moet veroordeeld worden. Hetzelfde lid benadrukt dat vanuit deze bekommernis dit voorstel van resolutie tot stand kwam. Voor het beschikkende gedeelte van deze resolutie verwijst de hoofdindieners naar de tekst van de resolutie.

Ter afronding verklaart mevrouw Hilde Claes dat op federaal en op Europees niveau een gelijkaardige resolutie werd goedgekeurd.

II. Bespreking

– *Tussenkomenst van de heer Luc Van den Brande*

De heer Luc Van den Brande vindt het een zeer goede zaak dat er omtrent deze belangrijke aangelegenheid, met name universele mensenrechten, een resolutie wordt ingediend in deze commissie en het Vlaams Parlement.

– *Tussenkomenst van de heer Stefaan Platteau*

De heer Stefaan Platteau verklaart dat hij het eens is met de bekommernissen van de heer Luc Van den Brande. Hij is blij dat er minstens één man mee deze resolutie ondertekend heeft. Hij citeert uit de bijbel: “wie zonder zonde is, werpe de eerste steen”. Deze teksten zijn meer dan 2000 jaar oud. Wat hier in Nigeria gebeurt, gebeurde 2000 jaar geleden ook, maar ondertussen zijn deze praktijken serieus gecorrigeerd door de beschaving en door de beheersing van de menselijke driften, tenzij in landen als Nigeria. Het dossier is té dramatisch. Hij besluit dat zijn fractie dit voorstel van resolutie met volle gewicht zal steunen.

– *Tussenkomenst van de heer Etienne Van Vaerenbergh*

De heer Etienne Van Vaerenbergh vindt het eveneens belangrijk dat ook vanuit Vlaanderen tegen deze praktijken wordt gereageerd. Het verwondert hem dat wijzelf een vrij snelle evolutie hebben doorgemaakt. Tot 1976 was de man de enige die op vlak van het huwelijksgoederenrecht rechten had. Pas in 1948 kreeg de vrouw stemrecht. Hij besluit dat ook zijn fractie voluit dit voorstel van resolutie steunt. Hij vindt dit ook een belangrijk signaal naar onze Vlaamse bevolking.

– *Tussenkomenst van de heer Freddy Sarens*

De heer Freddy Sarens verklaart dat ook zijn fractie voluit dit initiatief steunt. Het gegeven dat niemand van zijn fractie dit voorstel van resolutie mee ondertekend heeft, doet hieraan geen afbreuk en mag niet verkeerd geïnterpreteerd worden.

– *Tussenkomenst van de heer Frans Ramon*

De heer Frans Ramon vindt het een goede zaak dat vanuit Vlaanderen aandacht wordt gevraagd voor dit schrijnend onrecht. Hij is van oordeel dat het Vlaams Parlement zich voluit moet aansluiten bij het Europees en wereldwijd protest rond dit dossier. Hetzelfde lid vindt het des te belangrijker omdat het gaat over schending van internationale mensenrechtenverdragen die door de Nigeriaanse regering werden ondertekend en geratificeerd.

Een tweede element heeft te maken met de doodstraf die onder geen enkel beding gerechtvaardigd is. Vandaar dat er tegen dergelijke praktijken moet geprotesteerd worden.

– *Tussenkomenst van de heer Luk Van Nieuwenhuysen*

De heer Luk Van Nieuwenhuysen verklaart dat ook zijn fractie dit voorstel van resolutie zal goedkeuren.

Het lid wenst wel een aantal kanttekeningen te formuleren. Zo stelt hij vast dat de indieners zich terecht zeer kritisch opstellen tegen bepaalde gebruiken in moslimlanden. Hij mist deze kritische houding als het gaat over “binnenlandse” (Belgische) uitingen van moslimgeloof.

Hij stelt verder vast dat de sharia zelf niet wordt in vraag gesteld in deze resolutie. Misschien is het louter een kwestie van perceptie.

In verband met het 5° uit het beschikkend gedeelte van het voorstel van resolutie merkt de heer Luk Van Nieuwenhuysen op dat slachtoffers van vervolgingspraktijken hier in België in aanmerking moeten komen voor politiek asiel. Zijn fractie hanteert het principe dat politiek asiel het best ten uitvoer wordt gebracht in landen die zowel cultureel als geografisch zo dicht mogelijk gelegen zijn bij de landen die men ontvlucht. Hij vreest bovendien dat, wetende dat er nog veel landen de sharia hanteren, de toepassing van het principe uit dit voorstel van resolutie m.b.t. politiek asiel, zeer verstrekkende gevolgen kan hebben.

Ondanks deze opmerkingen is zijn fractie het wel eens met de grond van de zaak en zal het Vlaams Blok dit voorstel van resolutie goedkeuren.

– *Standpunt van de heer Jaak Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting*

Minister Jaak Gabriels verklaart dat de regering tenvolle het voorliggende voorstel van resolutie steunt. De resolutie spreekt voor zich. Hij vermeldt dat Vlaanderen geen noemenswaardige relaties met Nigeria onderhoudt wat impliceert dat de Vlaamse regering zich zal beperken tot een protest. De minister verklaart dat hij wel de vorige Miss België, mevrouw Ann Van Elzen, gefeliciteerd heeft omwille van haar principiële en kordate houding omdat ze niet wou deelnemen aan de Miss Universe-verkiezing in Nigeria.

– *5° van het beschikkend gedeelte van het voorstel van resolutie*

De heer Stefaan Platteau is van oordeel dat het 5° van het beschikkend gedeelte van het voorstel van resolutie, waarbij aan de Vlaamse regering wordt gevraagd politiek asiel te verlenen aan slachtoffers van vervolgingspraktijken, niet tot de bevoegdheid van de Vlaamse regering behoort. Dit is een federale bevoegdheid. Hij pleit ervoor om ofwel dit 5° te schrappen ofwel duidelijk te expliciteren dat er bij de federale regering moet aangedrongen worden om politiek asiel te verlenen.

Mevrouw Hilde Claes heeft oor naar de opmerking van de heer Stefaan Platteau en verklaart dat zijzelf opteert er bij de federale regering op aan te dringen.

De heer Karim Van Overmeire is van oordeel dat deze personen inderdaad asiel kunnen genieten, maar dat dit niet kan verengd worden tot politiek asiel omdat politiek asiel gelinkt is aan vervolgingen wegens politieke overtuiging. In deze gevallen kan men moeilijk spreken over politiek asiel omdat dit in de ogen van de Nigeriaanse rechtbanken een overtreding is van de strafwet.

Hetzelfde lid is trouwens van oordeel dat wat wordt gevraagd in het 5° van het beschikkend gedeelte van dit voorstel van resolutie in de praktijk al gebeurt. Er verblijven hier al heel wat mensen die asiel gekregen hebben omdat ze in hun land ter dood veroordeeld zijn. In die zin lijkt dit 5° overbodig. Zijn fractie stelt dan ook voor dit punt te schrappen.

De heer Luc Van den Brande is van mening dat “politiek asiel” het volledige asylumgegeven omvat. In zijn visie omvat politiek asiel elke vorm van discriminatie op basis van godsdienst, ras, overtuiging, geslacht, geaardheid. Voor dit lid is dit een generieke term.

Hij is voorstander om de tekst inderdaad te amenderen in de zin zoals voorgesteld door de heer Stefaan Platteau. De heer Luc Van den Brande pleit er verder voor om de term “politiek asiel” te amenderen en te wijzigen in “asiel”.

Er wordt een amendement in die zin neergelegd door de heren Freddy Sarens en Louis Bril, mevrouw Hilde Claes en de heren Frans Ramon, André Moreau en Stefaan Platteau, waarbij dit 5° vervangen wordt door wat volgt: “er voor te pleiten bij de federale regering om slachtoffers van fundamentalistische vervolgingspraktijken te beschouwen als personen die in aanmerking komen voor asiel, met name in geval van veroordeling tot de dood door steniging.” (*Parl. St. VI. Parl. 2002-2003, 1441/2*).

De Commissie beslist bij consensus dat de naam van Freddy Sarens wordt toegevoegd aan de indieners van dit voorstel van resolutie. Hiertoe wordt conform artikel 95 van het Reglement het voorstel ingetrokken en onmiddellijk overgenomen door de oorspronkelijke indieners en de heer Freddy Sarens.

III. Stemming

Het amendement wordt met 10 stemmen bij 3 othoudingen goedgekeurd.

Het geamendeerde voorstel van resolutie wordt unaniem met 13 stemmen goedgekeurd.

De verslaggever,

De voorzitter,

Patrick HOSTEKINT Luc VAN DEN BRANDE

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

Het Vlaams Parlement,

– gelet op :

- 1° het vonnis, uitgesproken door een sharia-rechtbank van de deelstaat Katsina in het Noorden van Nigeria, waarbij de 30-jarige Amina Lawal veroordeeld werd tot de dood door steniging wegens het hebben van een buitenechtelijk kind ;
- 2° de uitspraak van het Hof van Beroep van Funtua (staat Katsina) van 19 augustus 2002 waarbij dat doodvonnis werd bevestigd ;
- 3° de Nigeriaanse grondwet, zoals gewijzigd in 1999 ;
- 4° het feit dat de ongrondwettelijkheid van de toepassing van de sharia-wetten in criminele zaken door de Nigeriaanse regering wordt erkend ;
- 5° de door Nigeria geratificeerde internationale verdragen betreffende de rechten van de mens, in het bijzonder het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie jegens vrouwen en het Afrikaanse Handvest inzake de rechten van mensen en volkeren ;
- 6° de inbreuk op de mensenrechten die door deze veroordeling gepleegd wordt en die duidelijk veroordeeld wordt door mensenrechtenorganisaties in binnen- en buitenland ;

– overwegende dat :

- 1° het sharia-hooggerechtshof van Nieuw Gawu in de staat Niger op 26 augustus 2002 twee jonge geliefden, Ahmadu Ibrahim en Fatima Usman, heeft veroordeeld tot de doodstraf door steniging wegens overspel ;
- 2° de afgelopen maanden nog meer doodstraffen door steniging zijn uitgesproken op grond van de sharia-wetgeving, die van kracht is in twaalf staten in Noord-Nigeria ;
- 3° de landen die de sharia-wetgeving toepassen extra regels uitvaardigen volgens dewelke vrouwen onder meer 's nachts thuis moeten blijven, geen gelijke rechten hebben op het gebied van erfrecht en een van mannen

strikt gescheiden openbaar vervoer moeten gebruiken ;

- 4° Opper-Niger, Jigawa, Sokoto en Katsina tot de twaalf staten in het overwegend islamitische noorden van het land behoren die sinds 2000 een strikte islamitische sharia-wetgeving kennen, met steeds ernstiger gevolgen voor de burgersvrijheden en de eerbiediging van de mensenrechten ;
- 5° de huidige juridische interpretatie van de sharia-strafrechtwetgeving door sommige sharia-rechtbanken in Nigeria de toepassing van de doodstraf impliceert, hetgeen een schending betekent van de door Nigeria geratificeerde internationale mensenrechtenovereenkomsten, met inbegrip van het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie jegens vrouwen, het Verdrag tot uitbanning van folteringen en andere wrede, onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing, en het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten ;
- 6° leden van de Nigeriaanse regering zich op het standpunt hebben gesteld dat de sharia onrechtvaardig is voor vrouwen en dat de doodstraf wegens overspel een schending van de mensenrechten betekent, waarbij zij met name verklaarden dat de veroordeling van Amina Lawal door de islamitische rechtbank duidelijk bewijst dat de sharia getuigt van een zeer kwalijk vrouwbeeld ;
- 7° de vonnissen van sharia-rechtbanken in sommige noordelijke Nigeriaanse staten een uitholling betekenen van deze burgersvrijheden en een aantasting van de mensenrechten en dat daardoor pogingen om de verschillende etnische en religieuze groeperingen met elkaar te verzoenen, tot mislukken zijn gedoemd ;
- 8° de kans bestaat dat bij de presidentsverkiezingen in 2003 de toepassing van de sharia-wetgeving een verkiezingsthema wordt, reden waarvoor het belangrijk is dat de internationale gemeenschap actueel druk uitoefent ;
- 9° straffen als steniging, geseling of amputatie moeten worden beschouwd als een behandeling die naar internationale mensenrechtenmaatstaven wordt aangemerkt als wreed, onmenselijk en vernederend ;

10° alle vormen van religieuze onverdraagzaamheid veroordeeld moeten worden ;

11° de fundamentalistische interpretatie en toepassing van de sharia-wetgeving in sommige Nigeriaanse staten haaks staat op de fundamentele mensenrechten ;

– vraagt de Vlaamse regering :

1° druk uit te oefenen op de Nigeriaanse regering opdat het respect voor de mensenrechten en de strikte eerbiediging van de grondwet en de rechtsstaat in elk deel van Nigeria zou worden gewaarborgd. Dat houdt in elk geval een verbod op foltering, onmenselijke en vernederende behandeling alsook lijfstraffen in. De Nigeriaanse regering zou ook moeten bewerkstelligen dat de doodstraf definitief wordt afgeschaft ;

2° druk uit te oefenen op de Nigeriaanse regering opdat niemand tegen de wet in wordt gediscrimineerd wegens zijn of haar godsdienstige overtuiging, geslacht of maatschappelijke status ;

3° aan te dringen bij de Nigeriaanse regering om het grondwettelijke recht van hoger beroep te waarborgen voor alle personen die veroordeeld zijn op grond van de shariastrafwetgeving en ervoor te zorgen dat zij in staat worden gesteld in beroep te gaan bij een hogere rechtbank, niet alleen op deelstaatniveau, maar tevens op federaal niveau ;

4° waarborgen te eisen van de Nigeriaanse regering dat Amina Lawal, die ter dood veroordeeld werd door steniging op beschuldiging van overspel, onder geen enkele omstandigheid zou worden terechtgesteld ;

5° er voor te pleiten bij de federale regering om slachtoffers van fundamentalistische vervolgingspraktijken te beschouwen als personen die in aanmerking komen voor asiel, met name in geval van veroordeling tot de dood door steniging.
